

Yabancı Dil Olarak Türkçe Konuşma Becerisinin Geliştirilmesinde Öğrenme Özerkliği Bağlamında Etkinlik Yaklaşımı

Activity Approach in the Context of Learning Autonomy in the Development of Speaking Skills of Turkish As A Foreign Language

Özet

Bu araştırmanın amacı, öğrenme özerkliği bağlamında yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde konuşma becerisinin gelişiminde etkinlik yaklaşımının önemini açıklamaktır. Sınıf dışında öğrencinin kendi dil öğrenme özerkliği kapsamında konuşma becerisini geliştirmek için etkinlikler önemli bir araçtır. Yabancı bir dili öğrenmede amaçlar farklı olsa da o yabancı dili öğrenmenin en açık ve doğal göstergesi o dili konuşabilmektir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dört temel beceriden konuşma ve yazma becerileri üretici beceriler olduğu için öğretimi ve öğrenimi diğer becerilere göre daha zor gerçekleşmektedir. Bu bağlamda öğrenciler konuşma becerisini geliştirmeye yönelik öğrencilerin konuşma özgüvenini kazanabilecekleri özellikle sınıf dışı, bireysel uygulayabilecekleri farklı yöntemler ve yaklaşımlar kullanmalıdırlar. Nitel araştırma desenlerinden durum çalışmasının kullanıldığı bu çalışmada veriler, doküman incelemesi yoluyla elde edilmiştir. Toplanan veriler içerik analiziyle değerlendirilmiştir. Araştırmada elde edilen sonuçlara göre konuşma becerisinin gelişiminde öğrenme özerkliği bağlamında etkinlik yaklaşımını uygulamaların konuşma becerisinin gelişiminde kaygıyı azalttığı, öğrenciyi daha çok motive ettiği ve bireyin kendi yabancı dil öğrenme sürecini geliştirmesi açısından etkili olduğu anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Olarak Türkçe, Konuşma Becerisi, Etkinlik, Öğrenme Özerkliği

Abstract

The purpose of this study is to explain the importance of the activity approach in the development of speaking skill in teaching Turkish as a foreign language in the context of learning autonomy. Outside the classroom, activities are an important tool for developing speaking skills within the scope of the learner's own language learning autonomy. Although the aims of learning a foreign language are different, the most obvious and natural indicator of learning that foreign language is to be able to speak that language. Since speaking and writing skills, which are among the four basic skills in teaching Turkish as a foreign language, are productive skills, their teaching and learning are more difficult than other skills. In this context, teachers should use different methods and approaches to improve speaking skills, especially out-of-class, individual methods and approaches that students can apply individually to gain speaking self-confidence. In this study, which used the case study method, a type of qualitative research, data was obtained by analyzing documents. The collected data were evaluated by content analysis. According to the results obtained in the research, it was understood that activity-oriented practices in the context of learning autonomy in the development of speaking skills reduce anxiety in the development of speaking skills, motivate the learner more and are effective in terms of improving the individual's own foreign language learning process.

Keywords: Turkish as a Foreign Language, Speaking Skills, Effectiveness, Learning Autonomy

GİRİŞ

Dil

Bireyin toplumda ve sosyal çevrede hem hayatını hem de neslini sağlıklı ve dengeli bir şekilde sürdürebilmesi için ihtiyaç duyduğu bir takım gereklilikler vardır. Bu gerekliliklerden belki de en önemlisi toplumsal bir varlık olan bireyin iletişim ihtiyacıdır. İnsanlar bu ihtiyacını dil denen olgu ile gidermektedir. İletişim aracı olan dil, insanın sahip olduğu en değerli özelliklerinden biridir. Çünkü dil, insanı hem kendi türü hem de diğer tüm canlılar arasında farklı kılmaktadır. Dil günümüze kadar kuramcılarının, dil bilimcilerin, düşünürlerin, toplum bilimcilerin, araştırmacıların ve bilim adamlarının ilgi alanına girmiş ve hâlâ en çok merak edilen konuların başında gelmektedir. Dolayısıyla dilin tanımları ve ilgili olduğu alanlar (iletişim, düşünce, kültür vb.) da çeşitlilik göstermektedir.

Yılmaz Yaman¹ 
Mustafa Arslan² 

How to Cite This Article

Yaman, Y. & Arslan, M. (2023).
“Yabancı Dil Olarak Türkçe
Konuşma Becerisinin
Geliştirilmesinde Öğrenme
Özerkliği Bağlamında Etkinlik
Yaklaşımı” International Social
Sciences Studies Journal, (e-
ISSN:2587-1587) Vol:9,
Issue:110; pp:6611-6619. DOI:
<http://dx.doi.org/10.29228/sss.69241>

Arrival: 05 February 2023
Published: 30 April 2023

Social Sciences Studies Journal is
licensed under a Creative
Commons Attribution-
NonCommercial 4.0 International
License.

¹ Doktora Öğrencisi., International Burch University, Sarajevo, Bosnia and Herzegovina. ORCID: 0009-0003-0970-1938

² Prof. Dr., International Black Sea University, Tbilisi, Georgia. ORCID: 0000-0002-2273-32512

Hangisinin önce geldiği konusunda tartışmaların olduğu dil ve düşünce arasında güçlü bir bağ vardır. Düşünce, dilin ortaya çıkmasını sağlamış; dil de düşünceyi ifade etmeye imkan sunmuş bir araçtır (Şahin, 2013). Bundan dolayı dil ve düşünce birbirinin gelişimini desteklemektedir. Anlamsız sesler dili meydana getirmeyeceği gibi dışı vurulmayan düşünceden de bahsetmek zordur. Düşünceye biçim veren ve onu şekillendiren dildir. Düşüncenin aynası dildir. Dünyadaki somut ve soyut varlıkların varlığı dil ile olmaktadır. Çünkü her varlık ya adı ya da onu ifade eden fiil ile algılanır. Düşüncüyü bir bina olarak kabul edersek binayı oluşturan temel taşlar da kelimelerdir yani dildir. Kelimeler, düşünceyi üreten dilsel ve zihinsel araçlardır. Dolayısıyla düşünce ve dil birbirinden ayrılmaz iki temel öğedir.

Toplumlar ya da milletler dil ve kültürden bağımsız değildir, dil ve kültür adeta onları bağımsız yapar. Dilin biçimlenmesinde kültürel değerler önem kazanmaktadır. Dilin zenginleşmesi ve gelişmesiyle kültür; kültürün zenginleşmesi ve gelişmesiyle de dil gelişir (Coşkun, 2021). Dil, kültüre; kültür de topluma bağımlıdır. Bundan dolayı, kültür ve toplumda ne varsa dilde de onlar vardır. Söz gelimi, İspanya’da boğa güreşleri bir eğlence aracı olurken, başka ülkede hayvan haklarının ihlali olarak görülebilmektedir. Dil, sadece duygu, düşünce ve isteklerin yazılı ya da sözlü olarak iletilmesinde rol oynamaz; aynı zamanda kültürü oluşturmada ve gelecek nesillere taşımada önemli bir rol oynamaktadır (Nurlu, 2019). Yabancı dil öğretiminde de gramere yönelik etkinliklerden çok kültüre dayalı etkinliklere yer verilmektedir. Çünkü yeni bir dil öğrenmek, yeni bir kültürle tanışmak ve o milletin diliyle düşünmek demektir. Dil, toplumun kültürünü gösteren bir yapı ya da iskelettir.

Kuramlar dilin konuşma dili olarak ortaya çıktığını ileri sürmektedirler. Konuşma isteği ve ihtiyacı, dilin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Dilin temel görevi iletişimi sağlamak olduğundan bu da daha çok konuşmayla gerçekleşmektedir. İletişim ile konuşma karşılıklı olarak gerçekleşen, duygu, düşünce ve bilgi alışverişinin olduğu anlamlı bir süreçtir (Sarıkaya, 2017).

Yukarıdaki tanımlar dilin insanlar arasında iletişim ve etkileşimi sağlayan bir vasıta olduğunu ifade etmektedir. İletişim için konuşmak; konuşmak için dil gerekmektedir. Sosyal bir varlık olan insanın, sözlü ya da sözsüz iletişim kurmadan hayatını dengeli bir şekilde sürdürmesi düşünülemez. İletişimin, kendini ifade etmenin ve kimlik kazanmanın en önemli faktörü dildir.

“Bireysel dil öğrenme bir öğrenme yaklaşımıdır ve bu yaklaşım öğrencilerin öğrenme yönetimi, bilişsel öğrenme süreçleri ve öğrenme içeriğini içeren ders dışı öğrenme üzerinde yüksek kontrol gerektirir” (Benson, 2001:50). Bireysel dil öğrenme yaklaşımı, öğrenciyi ön plana çıkarıp ona sorumluluk vermekte ve dil öğrenmede etkin hale getirmektedir (Demiral ve Yavuz, 2016). Bireysel dil öğreniminde mümkün olduğunca öğrencinin öğreticiye olan bağımlılığın ve yönlendirilmenin azalmasıyla kendine kendine aktif dil öğreniminin sağlanması amaçlanmaktadır.

Öğrenci merkezli eğitimde belirleyici unsurun öğrenci olması bağlamında öğrenen özerkliği önem kazanmaktadır. Yabancı dil öğretimi alanında “sınıf içinde özerklik” ve “sınıf dışında özerklik” diye ayrılmaktadır (Can, 2012). 1980 yılında Henri Holec tarafından gündeme getirilen öğrenen özerkliği kavramı için farklı tanımlar olsa da bu konuda söz sahibi olan Holec (1980), “öğrenenin öğrenme sorumluluğunu alma yeteneği” olarak tanımlamaktadır.

Etkinlik, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde hedeflenen kazanımlara kolay ve hızlı bir şekilde ulaşmak için hangi yaklaşımın, stratejinin, yöntem ve tekniğin kullanılacağını önceden tasarlama faaliyetleridir. Etkinlikler, yabancı dil öğretim ve öğreniminde, gerçeğe yakın ortamların oluşturulmasında, temel becerilere ait sorunların giderilmesinde ve hedef dilin etkin bir şekilde kullanılmasında önemlidir. Dinleme etkinliklerinde temel amaç, hedef ya da yabancı dilde duyulan sesleri, vurgu ve tonlamaları tanımak, anlamak ve anlamlandırmaktır (Durmuş, 2013; Demirel, 2021). Konuşma etkinliklerinde ise temel amaç, hedef dili öğrenen bireyin bağımsız bir şekilde dili etkin kullanarak iletişimi gerçekleştirmesidir (Göçer, 2015).

YÖNTEM

Araştırmanın Yöntemi

Nitel araştırmalarda problemin neden, niçin, nasıl olduğu üzerinde durulur ve çözüm yolları üretilmeye çalışılır. Araştırmada nitel araştırma modellerinden durum çalışması kullanılmıştır. “Durum çalışmaları gerçekte ortamda neler olduğuna bakma, sistematik bir biçimde verileri toplama, analiz etme ve sonuçları ortaya koyma yoludur” (Aytaçlı, 2012:3). Sosyal bilimlere bakan yönüyle bu süreçler zaman ve maddi olarak araştırmacılar için ciddi bir sabır ve özveri gerektirir. Bu bağlamda sosyal bilimlerde araştırma yapmanın diğer alanlara göre daha zor olduğunu söylemek mümkündür.

Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Çalışmanın evrenini yabancı dil öğretimi üzerine yazılan kitaplar, tezler, makaleler, araştırmalar, web siteleri vb. kaynaklar oluşturmaktadır. Örneklemi ise yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde konuşma becerisi ve etkinlikler

hakkında yazılmış kaynaklardır. Söz konusu kaynakların belirlenmesi için önce ön kaynak taraması yapılmıştır. Ön kaynaklar incelendikten sonra olasılığa dayalı örnekleme yöntemlerinden kümeleme ile temel kaynaklara ulaşılarak araştırmanın örnekleme oluşturulmuştur.

Araştırmada Verilerin Toplanması

Veriler doküman incelemesi yoluyla toplanmıştır. “Doküman incelemesi, hem basılı hem de elektronik materyalleri incelemek veya değerlendirmek için sistematik bir işlemdir” (Özkan, 2019:2). Bu bağlamda konuyla ilgili yazılmış başlıca eserlere ulaşılmış, literatür taraması yapılmış ve konuyla ilgili bir veri tabanı oluşturulmuştur. Veriler tasnif edilerek yorum ve çıkarımlarda bulunulmuştur. Araştırmada veriler içerik analiziyle yorumlanmıştır.

BULGU VE YORUMLAR

Konuşma Becerisinin Gelişiminde Öğrenme Özerkliği ve Etkinlik Yaklaşımı

Bireysel dil öğrenimi, hedef dili öğrenecek bireylerin o dili nasıl öğrenecekleri hakkında bilgi sahibi olmalarıyla kendi kendilerine o dili daha iyi öğrenecekleri tezine dayanmaktadır (Demiral ve Yavuz, 2016). Bireyler kendi öğrenme süreçlerini belirledikten sonra etkinlikler ile öğrenilenleri daha gerçekçi bir şekilde pekiştirebilirler.

Dil öğrenimi bireysel anlamda gerçekleşmeyi gerektiren farklı sebepler olmaktadır. Söz gelimi içine kapanık bir öğrenci ile dışa dönük açık olan bir öğrenci arasında konuşma becerisinde gelişim farklılıkları gözlenir. Her öğrencinin dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerileri farklı olduğundan öğrenme ve anlatma kabiliyetleri de farklı olmaktadır. Program ve ortama uyabilen öğrenciler başarı sağlarken uyamayanlar ise bocalamaktadır. Öğrenilen yabancı dile veya onu dili konuşan topluma ve kültürüne ilgi duyanlar öğrenmeye karşı daha istekli olurlar. Bu da yabancı dil öğrencilerini fazlasıyla ilgilendirmektedir. Öğretici ile öğrenci arasında uygun bir işbirliği ya da tutum olursa yabancı dil öğreniminde verim yüksek olmaktadır. Bireysel farklılıkların olduğu bir ortamda bazıları film izleyerek bazıları da eğitim alarak hedef dili öğrenebilmektedir. Ana dili ile hedef dilinin yapısal benzerliği de bireysel anlamda dil öğrenimine olumlu katkı sağlamaktadır. Görüldüğü üzere, bireyin ana dil gelişimi ve ruhsal özelliği, uygulanan eğitim programı, öğretici ile olan ilişki ve öğrenme biçimleri bireysel dil öğrenimine etki etmektedir. Bütün bu unsurlar dikkate alındığında bireyin kendi özerkliğinde, kendi üretimsel becerileri ile dili geliştirmesi, onunla baş başa kalması gerekmektedir. Birey bir takım dil öğrenme etkinlikleri ile kendi üretimsel dil öğrenme becerilerini daha da geliştirebilir.

Dil öğretim yaklaşımlarından yapılandırıcı yaklaşım da bireysel öğrenmeye önem vermektedir. Yapılandırıcı dil yaklaşımın amacı şu şekilde dile getirilmektedir: “Dil ve zihinsel becerilerini geliştirmiş, düşünen, anlayan, araştıran, sorgulayan, bilgiyi kullanan, yeni bilgiler üreten ve kendini her alanda geliştiren bireyler yetiştirme amaçlanır.” Güneş (2021:51). Günümüzde teknolojinin gelişmesine bağlı olarak bilgiye ulaşmak artık kolaylaşmıştır. Bu durum öğrenmeyi öğrenen bireylerden artık bilgilere ulaşma ve onları kullanma becerilerine sahip olması beklenmektedir. Dil eğitiminde, hedeflenen kazanımlara ulaşmak için öğrenci merkezli ortamların oluşturulması gerekmektedir. Öğretmen, bu ortamları sağlamada en yetkin konumdadır. Çünkü programın uygulanmasından sorumludur. Öğrenci merkezli eğitimde, öğretmen etkinliğin ilerlemesinde danışman, öğrenciler ise etkinlikleri gerçekleştiren ve neticeye ulaşındır (Göçer, 2016). Öğretmenin derse ve öğrenciye yaklaşım biçimi öğrencinin özerk davranmasında önemli rol oynamaktadır. Öğretmenler, öğrencilerin kendi kendine öğrenme sorumluluğu almalarını ve bunu etkinlik yaklaşımı ile desteklemelerini teşvik etmelidir (Durmuşçelebi vd., 2018).

Avrupa Dilleri için Ortak Başvuru Metni'ne göre, Avrupa'da öğrenme özerkliği eğitim sürecine katılmalı ve desteklenmelidir (Can, 2012). Bunun sağlanması için, Dil Pasaportu, Dil Geçmişi (Biyografisi) ve Dil Dosyası olmak üzere üç bölümden oluşan Avrupa Dil Gelişim Dosyası, Avrupa Konseyi, Dil Politikaları Bölümü tarafından geliştirilmiştir (Demirel, 2021). Avrupa Dil Gelişim Dosyası, bireyin kendi dil gelişimini değerlendirmesinde ve dil öğrenme sürecini gözlemlemesinde yardımcı olmaktadır.

Dil öğreniminde özerklik, başka kaynakları kullanmadan bireyin kendi gücünden faydalanarak olayların ve güçlüklerin üstesinden gelme becerisidir (Harmer, 2001). Yabancı dil öğretiminde bireyin kendi ilgisi, tutumu ve isteği kendinden öğrenmeyi getirdiği için dil seviyesinin gelişimine doğrudan olumlu yönde etki eder.

Dilin ortaya nasıl çıktığıyla ilgili bazı sorulara hâlâ yanıtlar arandığı, konuşulan dil sayısında ortak bir sayı bulunmadığı, dinleme ve konuşma becerilerinin karmaşık bir süreçten meydana geldiğini ilgili kaynaklarda görmek mümkündür. Toplumsal bir varlık olan insanın en temel ihtiyaçlarından birisi iletişim olduğu için konuşmaya hem ana dilde hem yabancı dilde gereksinim duyulmaktadır. Yıldız (2015), yaptığı çalışmada yabancı öğrencilerin Türkçe öğrenirken en çok gereksinim duydukları beceri olarak konuşmayı vurgulamışlardır. İletişimin gerçekleşmesini sağlayan konuşma çok karmaşık bir süreci barındırmaktadır. Güneş (2021), farklı kaynaklardan örnekler vererek insanın ortalama 60.000 ile 75.000 kelime arasında uygun seçimler yaparak konuştuğunu ama

beynin bunları nasıl seçtiği konusunda yeterli verilerin bulunmadığını vurgulamaktadır. Dolayısıyla zihinsel ve fiziksel bir uğraşı olan ve dilin dışı vurumu olarak tanımlanabilen konuşma becerisini hem ana dilde hem yabancı dilde etkili bir şekilde kullanmayı etkileyen faktörler bulunmaktadır. Zira yabancı dil öğretiminde en fazla konuşma becerisinde kaygı yaşanmaktadır (Sallabaş, 2012). Bireyin yabancı dil fobisini aşması dilin canlı becerisi olan konuşmayı gerçekleştirmesiyle mümkündür. Bireyin dil kaygısını aşabilmesi ve konuşmayı gerçekleştirebilmesi için ödev, alıştırmaya gibi yardımcı kaynakların etkisi çok azdır. Ancak etkinlikler bu bağlamda öğrencinin dil duvarını aşmasına katkı sağlayabilir.

Öğrenciler, yabancı dil öğreniminde rol model aldıkları eğiticinin yabancı dil öğretim yöntem ve tekniklerinden haberdar olmaması, telaffuzun net, pürüzsüz ve anlaşılır olmaması durumlarında konuşma becerisinde bocalamaktadırlar. Öğretmenin tutumu, öğrencinin hedef dile karşı açılıp kapanmasında anahtar olmaktadır (Karçık ve Çetin, 2015; Karatay ve Kartallıoğlu, 2016) ve kaygıyı en çok tetikleyen faktörler arasında olmaktadır (Aşık ve Gökçe, 2019). Bu kaygıların giderilmesinde en temel rol öğretmene düşmektedir. Öğretmen, öğrencilerin kaygı sorununu kendi başlarına çözeceklerinin bilincinde olarak onları sınıf dışında kendi başlarına uygulayabilecekleri konuşma etkinliklerine yönlendirmelidir. Etkinliği nasıl uygulayacaklarını yönerge ile onlara çok iyi açıklamalıdır.

Eğitim yapılan ortam, konuşma becerisinin gelişimde çok önemli olmaktadır. Zira konuşmada dinleme ya da dile maruz kalma ve uygulama temel unsurlar olduğu için dilin konuşulmadığı yerlerde dil öğrenmek ve o dili konuşmak bu bakımdan zor olmaktadır (Kurt ve Demir, 2016). Yabancı dil sınıfları bu bağlamda özellikle konuşma becerisi açısından öğrencilerin birbirlerini, jest ve mimiklerini görecektir. Okul ortamında sınıf içi etkinliklerle desteklenecek uygulamalar ancak bu şekilde konuşma becerisi açısından faydalı olabilir.

Konuşma becerisini etkileyen etkenlerden birisi de derste yeterince görsel ve işitsel materyallerin kullanılmamasıdır. Görsel ve işitsel materyallerle desteklenen bir konunun öğretiminde daha etkili olduğu konusunda sayısız araştırma bulunmaktadır. Onun için öğretmenin sadece ders kitabıyla değil, kitaptaki metinlere dikkat çekecek ve öğrencileri konuşmaya sevk edecek görsel ve işitsel araçlar olan video, televizyon, bilgisayar gibi araçlardan yararlanması gerekir (Uçgun, 2007). Karababa ve Karagül (2013), yaptıkları çalışmanın sonucunda yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin yabancı dil öğrenme sürecinde görsel ve işitsel araçlara gereksinim duyduklarını tespit etmişlerdir. Öğrenciler kendi başlarına, okul dışı görsel ve işitsel etkinliklerle konuşma becerilerini daha iyi pekiştirirler.

Kalabalık sınıflarda yapılan yabancı dil öğretimlerinde öğrenciye yeteri kadar söz hakkı verilmezse konuşma becerisinin gelişimi sekteye uğrar. Burada şunu da vurgulamak gerekir. Yabancı bir dili konuşmak için beceri ne kadar önemliyse o dilin dilbilgisi yapılarını, sözcükleri oluşturan bilgiler de önemli olmaktadır. Kelime hazinesi yetersiz olan bir bireyin etkili ve verimli bir konuşma yapması çok zordur. Yabancı dil öğretim ve öğreniminde bilgi ve beceri ancak beraber birbirini geliştirebilir, bu bağlamda öğrencilerin okul dışında bunu gerçekleştirecekleri bireysel veya grup halinde yapabilecekleri etkinlik yaklaşımı ek uygulamalara ihtiyacı vardır (Sallabaş, 2012; Kurt ve Demir, 2016).

Ana dil ile hedef dil arasındaki benzerlikler ya da farklılıklar da konuşmayı olumsuz yönde etkileyebilir. Zira telaffuzu birbirine benzeyen ya da birbirinden farklı olan dillerdeki olumsuz transferler konuşmanın gelişimini yavaşlatabilmektedir (Kurt ve Demir, 2016). Bu sorunun en hızlı ve doğru çözümü bireyin doğrudan hedef dile maruz kalmasıyla mümkündür. Her zaman bu ortamları bulmak mümkün olmadığı için bu durumda gerçeğe yakın etkinlik temelli uygulamalar bu problemin aşılmasına yardımcı olacaktır.

Güdüleme (motivasyon) ise bireyi hem içsel (kendisi) hem de dışsal (çevre) yönden öğrenmeye karşı isteklendirmesi bağlamında önem taşımaktadır. Yabancı dil öğreticisi, ilk dersinde yabancı dil öğrenmenin gerekliliğini, önemini ve faydalarını öğrencilerle beraber tartışmalıdır. Çünkü birey neyi niçin alması gerektiğine inandırılırsa nasıl alması gerektiği konusunda önemli bir eşik aşılmış demektir (Şahin, 2013). Bu eşik ise sınıf dışında öğrencinin kendi başarması gereken etkinliklerle aşılabılır.

Öğretmenin tutumu gibi öğrencinin dile karşı tutumu da konuşmada etkili olmaktadır. Özellikle öğrenilen hedef dilin kültürüne ve toplumuna karşı beslenen olumlu tutum, dil öğrencilerin başarılarını arttıran bir faktör olmaktadır (Ushida, 2005). Hedef dile ait kültürel unsurlar öğrencileri daha da motive edecektir. Bu bağlamda hedef kültürü öğretmeye ait etkinliklere sık sık yer verilmelidir. Örneğin Türkçe öğrenen japon öğrencilerle kültür merkezinde çay içme etkinliği yapılabilir.

Etkinlik Yaklaşımı Uygulanırken Dikkat Edilmesi Gereken Durumlar

Yabancı dil öğrenenlerde hem bireysel hem de amaçsal farklılıklar olduğu için doğal olarak buna göre hazırlanacak olan etkinlikler de farklı olacaktır. Etkinlik oluşturulurken dikkat edilmesi gereken hususları şu şekilde sıralamak mümkündür:

1. Hedef kitlenin özellikleri (yaş, dil seviyesi, kültür) dikkate alınarak etkinlik hazırlanmalıdır.
 2. Dil öğrenme stratejilerinden (bilişsel, üstbilişsel ve sosyoduyuşsal) faydalanarak etkinlikler tasarlanmalıdır.
 3. Bireysel farklılıklar ve farklı zeka türleri gereği öğrenme biçimleri ya da algılar (görsel, işitsel, dokunsal ve kinestetik algılar) da çeşitleneceği için etkinlikler tek düzelikten çıkarılmalıdır.
 4. Kompozisyon yazarken nasıl belli bir sıra (giriş, gelişme ve sonuç) takip etmek gerekiyorsa dinleme ve konuşma etkinliklerinde de belli bir sıraya (etkinlik öncesi, sırası ve sonrası) göre hareket etmek gerekir (Şengül, 2021).
 5. Etkinliklerde kullanılacak metinler ilgi çekici, güncel ve dil öğrenme ihtiyaçlarına göre olmalıdır.
 6. Bir dilin zenginliği ders ve çalışma kitabına sıkıştırılan dil bilgisi yapıları, metinler, alıştırmalar, sözcükler ve kalıplar ile sınırlı değildir. Dolayısıyla dilin farklı zenginliklerini gösteren, tattıran ve hissettiren, şiir, şarkı, hikâye, tekerleme, atasözü, fıkra ve film gibi materyalleri etkinliklere koymak gerekir. Özellikle yurt dışında yapılan Türkçe öğretim faaliyetlerinde bunun gibi Türkçenin doğal konuşma örneklerini ve Türk kültürü yansıtan öğelerden faydalanmak gerekir. Dil, bazen gülerken bazen de ağlayarak öğrenilmeli ki dilin de canlı, melodisi olan bir varlık olduğu anlaşılın. Bu tür etkinlikler hem dersi hem de derse olan bakış açısını olumlu yönde değiştirir.
 7. Konuşma etkinliklerinde sözlü üretime dayalı bireysel ya da gurupsal etkinliklere yer verilmelidir. Bireysel açıdan konuşmaya meyilli olmayan bireyler için gurup etkinlikleri çok faydalı olmaktadır (Demir, 2013).
 8. Çağdaş yaklaşımlar gereği dil bilgisi etkinliklerini doğrudan ziyade sezdirerek vermek daha uygundur. Dil bilgisi yapıları verilirken iletişimsel açıdan işlevsel olan yapılar verilmelidir. Örneğin, istek kipinde ikinci tekil şahıs olan *sen* yapısı dil bilgisel olarak var olsa da günlük yaşamda iletişimde çok az tercih edildiği ya da hiç tercih edilmediği için bu tür konular üzerinde fazla yoğunlaşmamak gerekmektedir.
 9. Etkinlikler uygulanırken özellikle konuşma becerisinde ya da yabancı dile karşı kaygı duyan bireylerin isteklendirilmesi açısından öğretmen, öğrenciyi rahatsız edecek her türlü sözlü ya da fiili hareketlerden kaçınmalıdır. Yabancı dil öğrenen birey mutlaka bir yerde hata yapacaktır. Önemli olan hatanın uygun bir dille uygun bir zamanda ve yerde düzeltilmesidir. Öğretmen önce öğretmenliğini sonra Türkçe öğretmenliğini göstermelidir. Aksi takdirde öğrenci kendisini dile tamamen kapatabilir. Hata, öğrenciye sezdirilmeden gurupsal çalışmalarla ve zamanında giderilmelidir. Yanlış edinilen bilgiler ya da okumalar tekrarlandıkça alışkanlık haline gelebilir. Alışkanlıkları düzeltmek vakit alacağı için yabancı dil öğretiminde telaffuz hataları ya da yanlış okumalar vaktinde halledilmelidir. Hata bireysel ise ve gurupsal etkinliklerle de düzeltilemiyorsa öğretmen, yardımcı olmak niyetiyle öğrenciyle bire bir ilgilenmelidir.
 10. Etkinlikler, hayatın içinden, iletişimsel beceriler ile telaffuz ve anlatım becerilerini geliştirmeye yönelik olmalıdır (Arı, 2018).
 11. Etkinliklerde görev ve talimatlar açık ve anlaşılır olmalıdır. Etkileşim olmadan iletişim olmaz (Durmuş, 2013). Etkinlikler genelde hazır metinler ya da diyaloglar, soru – cevap tekniği ve tekrarlar şeklinde yapılmaktadır. Bu da belli bir dönem sonra hedef dil öğrencilerinde performans düşüklüğüne sebep olacağı için etkinlikler çeşitlendirilmelidir.
 12. Sınıf içi etkinliklerin uygulanacağı ortam teknolojik donanıma sahip olması gerekmektedir. 13. Yabancı dil öğretiminde en başta yapılması gereken etkinliklerin başında sesletim ya da telaffuz etkinlikleri gelmelidir. Zira bir yabancı dil ilk olarak o dile ait seslerle ve sözcükleri söylemekle başlar. Öğretmenler bu konuda yeteri kadar hassas davranmamaktadır. Zamanla alfabenin oturacağı ve sesletimde sorunlar kalmayacağı düşüncesi bu konuyu arka plana itmektedir. Sesletim çalışmalarında başarılı olan öğrenci ile başarılı olmayan öğrencinin duygu ve motivasyonu aynı olmamaktadır. Dolayısıyla sesçil bir dil olan Türkçede sesletim çalışmalarında yeteri kadar durmak gerekir. Sesletim çalışmaları önce sınıfla, sonra gurupla ve en sonda bireysel olarak yapılmalıdır.
- Videolar, şarkılar, ses kayıtları ve sınıfta yapılan tekrarlar sesletim çalışmaları olumlu sonuçlar vermektedir (Özmen vd., 2017). Demirel (2021)'e göre bir dilde dinlediğini anlama, telaffuz ve dikte çalışmalarında en etkili yollarından biri de şarkı öğretimidir. İnal (2018), tekrarın yabancı dil öğretiminde sıkıcı olmasına rağmen öneminin göz ardı edilemeyeceğini belirttiikten sonra müzikteki nakaratların tekrara yönelik olsa da eğlendirici olması bağlamında doğal bir öğrenme ortamına katkı sağladığını, şarkıların kültürü yansıtan bir iletişim aracı olduğunu, müziğin ritmi ile dilin ritmi arasında bir uyum ve ilişki bulunduğunu dolayısıyla yabancı dil öğretiminde şarkılardan yararlanmak gerektiğini vurgulamaktadır.

Sınıf dışında sesletim etkinlikleri devam etmelidir. Evde sesli bir şekilde okuma çalışmaları yapılmalıdır. Hatta kaydedilmiş bir ses dosyasının metin şekli öğrenciye verilir. Öğrenci de evde okur ve sesini kaydeder. En sonunda da kendi ses kaydı ile diğer kaydedilmiş metni karşılaştırabilir.

Sesletim etkinliği derken şunu da belirtmekte fayda vardır. Öğrenciler sınıfta en çok öğretmeni dinler ve taklit eder. Dolayısıyla yabancılara Türkçe öğreten kişinin diksiyonu düzgün olmalıdır. Bir dil sadece ders kitaplarında kendini göstermeye yetmeyebilir. O dilin güzelliğini, akıcılığını, edebiliğini ve lezzetini yansıtan şiirler, maniler, şarkılar, tekerlemeler, masallar, hikayeler, fıkralar, atasözleri ve bilmeceleer seviyeye uygun bir şekilde öğrencilere verilmelidir ve onlardan anlatmaları ya da söylemeleri istenmelidir. Öğretmen bu tür etkinlikleri verirken mümkünse bu etkinlikleri seslendiren görsel ve işitsel araçlarla beraber vermelidir ki sesletimde hatalar en aza düşsün. Eğer seslendirme materyalleri bulunmazsa öğrenciler seslerini telefonlarına kaydedip daha sonra kendi sesini dinlemesi ve dinlerken de metne bakarak kontrol edilmesi şeklinde öğrenciye tavsiyede bulunabilir.

13. Yabancı dil öğretiminde meslekler konusu gibi güncel, karşılıklı diyaloga dayalı, dinleme ve konuşma becerilerine olumlu sonuçları olan röportaj etkinliklerinden faydalanılmalıdır. Orta ve ileri seviyede kullanılacak bu etkinlik, öğrencilerin zihinsel ve sosyal becerilerini geliştirmeleri için uygun bir uygulama olarak düşünülmektedir (Aşçı ve Alican, 2019).

14. Temel seviyede sınıf dili öğretiminde canlandırma ya da komuta uygun hareket etme etkinliklerinden faydalanmak gerekir. Söz gelimi, tahtayı sil ya da tahtaya bak cümlelerini öğrenciye söyleyerek bunların yerine getirilmesi istenebilir. Bunun birkaç alıştırmasını yaptıktan sonra öğrenciler de kendi arasında bu sınıf içi etkinliği yapabilirler. Tanışma diyalogları sınıfta önce iki kişinin tanışması sonra üç kişiden oluşan diyalogda birinin diğerini tanıştırması şeklinde etkinlikler yapılmalıdır.

15. Dil kültürü aktarır, kültür de dili şekillendirir. Dolayısıyla kültürel durum ya da olaylara yönelik karşılaştırma, fark ve konuşurma etkinlikleri yapılabilir. Örneğin, Türkiye’de ve kendi ülkelerinde düğünler, bayramlar, kalıp sözler gibi kültürel unsurlar karşılaştırılabilir. İki resim ya da iki şehrin özellikleri arasındaki farklar sorulabilir. Bir resim gösterilir ve resimdeki insanların neler yaptığı sorulabilir. Öğrenci kendi kültürüne ait bir yemeği, tarihi ve turistik bir yeri görsellerle destekleyerek sunabilir. Sunum sonunda dinleyenlerin soru sorması sağlanmalıdır. Bu yapılırsa dinleyenler hem aktif olur hem de konuya ilgi gösterilmiş olur. Bu da öğrencilerin sözlü becerilerini geliştirir. Kültürler, evrensel değerlere bağlı kalınarak aktırılması gerekir. Bu konuda öğretmen rehber rolünde olup yanlış anlamaların önüne geçmelidir.

16. Teknolojik iletişim araçlarına bağlı etkinlikler yapılabilir. Whatsapp ve telegram gibi uygulamalarda guruplar kurulmalıdır ve bu guruplarda sadece Türkçe konuşulmalı ve yazılmalıdır. Ulusal ya da uluslararası yarışmalarda derece yapmak için çok çalışmak gerekmektedir. Aynen bu şekilde öğretmen, Türkçe öğrenmek isteyen öğrencilerle ders dışında da ilgilenmeli ve onlara vakit bölmelidir. Hedef dilin konuşulmadığı yerde hedef dil öğreniliyorsa birey ana dili Türkçe olan kişiler bulmaya çalışmalı ve onlarla bol bol pratik yapmalıdır.

Öğrencilerin Konuşma Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Bazı Etkinlik Uygulamaları

Kendin sor kendin cevapla etkinliği, temel ve orta seviyede konuşma becerisinin kazanımı ve gelişimi için kullanılabilir. Bu etkinlikte temel amaç öğrencilere soru ifadelerini öğretmek ve öğrencinin bu soru ifadelerini kendi kendine kullanmasını sağlayarak konuşma becerisinin gelişimine katkıda bulunmaktır. Herhangi bir yardım almadan soru sorabilen ve sorulara cevap verebilen öğrenci kendine kendine konuşma pratiği yapabilecek ve yabancı dil olarak konuşma becerisindeki o aşılması zor olan kritik süreci aşacaktır. Burada öğrenci kendi kendine sorular sormakta ve yanıtlar vermekte olduğu için bir bakıma bağımsız konuşma gerçekleştirmektedir. Bu da yabancı dil öğretiminde konuşma becerisinde kaygı yerine güven duygusu oluşturmaktadır.

Ana dil öğretimi ile yabancı dil öğretiminin farklı olduğunu unutmamak gerekir. Dolayısıyla yabancı dil olarak Türkçe öğrenen biri için aşağıda yazılan cümleler sanıldığı gibi kolay olmamaktadır. Dolayısıyla öğretmen, bu etkinliği öğrencilerin seviyesini dikkate alarak hazırlamalıdır. Zira cümleler öğelerine ayrılacağı için öğeler de öğrencilerin dil seviyelerinin üstünde olmamalıdır. Öğrencinin soracağı soruların cevabını bulabilecek kolaylıkta olması, dili yeni öğrenen bireylerin motive olması ve güven kazanması konusunda önemli olmaktadır. Çünkü bu çalışmayı öğretmenden sonra öğrenci kendisi yapacaktır.

Öncelikle soru ifadelerinin (kim, ne, ne zaman vb.) anlamını basit cümlelerden faydalanarak kavratmak gerekir. Öğrencilerin seviyesine uygun cümleler yazdıktan sonra cümleye sorular yönelterek soru ifadelerinin anlamını bulmaya çalışmak gerekir. Aşağıdaki örneğe bakılabilir:

“*Kerem geldi.*” cümlesine kim sorusu yöneltilerek kim sorusu; “*Kerem dün geldi.*” cümlesine ne zaman sorusu yöneltilerek ne zaman sorusu; “*Kerem dün otobüs ile geldi.*” cümlesine nasıl / neyle soruları yöneltilerek nasıl /

neyle soruları; “*Kerem dün kütüphanede kitap okudu.*” cümlesine nerede sorusu yöneltilerek nerede sorusu; “*Kerem dün kitap okumak için kütüphaneye gitti.*” cümlesine niçin / nereye soruları ayrı ayrı yöneltilerek niçin / nereye soruları öğretilir. Başka soru ifadelerine cevap veren cümleler yazarak farklı sorular ifadeleri de öğretmek mümkündür.

Türkçede bazı soru ifadelerini karşılayan farklı ekler bulunmaktadır. Dil bilgisi konusu olarak bunları vermek konuşma becerisi açısından faydalı olmayabilir. Ancak soru kalıplarıyla bunu sezdirerek öğretmek kalıcılık açısından daha etkili olabilir (Güneş, 2013).

Şöyle ki *ne zaman* soruna cevap veren farklı ekler bulunmaktadır. Bunların hepsini ayrı ayrı dil bilgisi konusu olarak vermek için çok zaman gerekebilir ve bu zaman diliminde öğrencinin etkin katılımını sağlamak zor olabilir. Bunun yerine *ne zaman* sorusuna cevap veren farklı ifadeleri yazarak ve sezdirerek vermek daha uygun olabilir. Dün, bir saat sonra, yemek yedikten sonra, saat üçte, maçıdan önce, işten çıkınca, ödevini yaptığında, haziran ayında gibi ifadelerde yer alan dil bilgisi ifadelerini ayrı ayrı vermek yerine cümle içinde ve hatta mümkünse resimlerle ya da videolarla vererek kavratmaya çalışmak gerekir.

Yabancı dil öğrenen birey bunu sezerse farklı durumlarda da bunu nasıl kullanacağını öğrenir. Mesela *-ınca, -ince, -unca, -ünce* eklerini dil bilgisi konusu olarak vermeden örnek bir cümleyle anlamı kavratıldıktan sonra farklı örneklerle anlatmak daha uygun olacaktır. Burada amaç yabancı dil olarak Türkçe öğrenen bireyi dil bilgisine boğmadan konuşarak ya da konuşturarak hedefe ulaşmaktır.

Türkçe kurallara dayanan matematiksel bir dil olduğu için ve soru kalıpları hem hal eklerinin hem de Türkçenin bel kemiği diyebileceğimiz fiilimsilerin (isim fiil, sıfat fiil ve zarf fiil) öğretilmesinde çok önemli bir yere sahip olduğu için öğretmen bu konu üzerinde yeterince durmalı ve mümkün olduğunca öğrencileri bu konuda konuşturarak hedefine ulaşmaya çalışmalıdır.

Yabancı dil olarak Türkçe ders kitaplarında metinler ve metinlerin altında sorular bulunmaktadır. Öğrenciler bunu yazarak geçmektedir. Ancak yazmadan önce bu etkinlikte ifade edildiği gibi pratik yapılırsa konuşma becerisi açısından faydalı olacaktır.

“*Merhaba. Benim adım Mehmet, soyadım Çiçek. On beş yaşındayım. Öğrenciyim. Dokuzuncu sınıfta okuyorum. Matematik dersini çok seviyorum. Ankara’da yaşıyorum.*” metninin sorularına yazılı olarak cevap vermeden önce bir öğrenci bu metne sorular sorup cevap verirse konuşma becerisi açısından faydalı olmaktadır. *Onun adı ve soyadı ne, Mehmet kaç yaşında, ne iş yapıyor, kaçınıcı sınıfta okuyor, hangi dersi seviyor ve nerede yaşıyor* sorularını sorabilen ve bu sorulara cevap verebilen öğrenci konuşma becerisinde ilerleme sağlayacaktır.

İşlenen konunun sonunda bir öğrenci tahtaya çıkarılır ve diğer öğrenciler de konuya uygun sorular sorar. Sorular ve cevaplarla konuşma sağlanır. Öğretmen, güzel soru soran ve cevap veren öğrencilerin katılımını uzun süre sağlamak için onlara uygun pekiştiriciler vermelidir.

Öğretmen konunun pekiştirilmesi adına birkaç uygulama yaptıktan sonra artık dersi öğrencilere bırakmalı, mümkün olduğunca çalışmanın dışında olmalı, sadece öğrenciyi dinlemeli ve çalışma bittikten sonra varsa bir yanlışlık uygun bir dille düzeltilmelidir.

Bu aşamada öğrenciler aktif, öğretmen pasif olmalıdır. Öğretmen artık kontrol eden bir rehberdir. Öğretmen burada yabancı dil olarak Türkçe öğrenen kişiye hem fırsat hem de moral vererek onu derse motive etmelidir. Önceden hazırlanan cümleler gösterilerek öğrencilerden cümlere soru sormaları ve soruya cevap vermeleri istenmelidir.

Tahmin etme etkinliği, yabancı dil öğretiminde konuşmayı sağlamaktadır. Zira dinlenen bir metnin, diyalogun sonucu öğrencilerden tahmin etmeleri istenebilir. Bu çalışma sadece etkinliğin sonunda değil de her aşamasında kullanılabilir. Özellikle görsel ve işitsel bir materyal olan videoların her aşamasında öğrencilere soru sorarak olayın gelişimi hakkında tahminde bulunmaları sağlanabilir. Örneğin film izlenmeden önce, izlerken ya da izledikten sonra her olaya ait tahmin etkinlikleri yapılabilir ve tahminler karşılaştırılabilir.

Bir yağmur damlası olsaydınız nereye düşmek isterdiniz ya da hayatınız bir film olsaydı adımı ne koymak isterdiniz, en sevdiğiniz yemek hangisidir gibi öğrencilerin dikkatini çekecek sorular sorup konuşmaları sağlanmalıdır. Bu tür etkinlikler çekici olduğu için konuşmayan çekingen öğrenciler bile fikrini söylemektedir. Buna bağlı olarak özellikle ileri seviyede farklı ve dikkat çekici konulardan münazara ya da tartışma çalışmaları yapılmalıdır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç olarak etkinlikler, öğrencileri öğrenmeye dahil etmekte, dilin hızlı ve kalıcı olarak öğrenimini sağlamaktadır. Türkçenin konuşulmadığı ortamlarda yapılan etkinlikler hem dili sevme hem de o dili konuşma adına çok değerli olmaktadır.

Bilgiye ulaşmayı ve onu kullanmayı bilen bireyleri merkeze alan bireysel dil öğrenme modeli, öğrenen özerkliğin gelişimine doğrudan etki etmektedir. Bu durumun etkinliklerle gerçekleştirildiği anlaşılmaktadır.

Yabancı dil öğretiminde konuşma becerisinin kazanımı ve gelişimi diğer becerilere göre farklı olmaktadır. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen birey yeteri kadar Türkçeye maruz kalmazsa dinleme ve konuşma becerisinde aksaklıklar yaşaması muhtemeldir. Dolayısıyla öğretmenin hem yabancı dil öğretiminden hem de öğretimin kalıcılığını sağlayan etkinliklerden haberdar olması önemlidir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, sadece bu alanda hazırlanmış kitaplarla yapılmamalı, kaygıyı azaltan, motive eden, dinleme ve konuşma becerilerini geliştiren ders içi ve dışı etkinliklerle de desteklenmelidir.

Öğretmen ders ortamında öğrenciyi incitmeden, arkadaşları önünde küçük düşürmeden uygun bir yöntem ve dille meseleyi halletmeye çalışmalı, konuşmaya karşı onu cesaretlendirecek etkinliklere yönlendirmelidir.

Yabancı dil öğretimi yapan kişinin deneyimli, alanında uzman ve iyi bir gözlemci olması gerekmektedir. Bu bağlamda etkinlik yaklaşımı konuşma uygulamalarına iyi rehberlik etmesi beklenir.

KAYNAKÇA

Arı, G. (2018). “Konuşma Eğitimi”, M. Durmuş ve A. Okur (Ed.). Yabancılara Türkçe Öğretimi El Kitabı, (2. Baskı), 277-293, Grafiker Yayınları, Ankara.

Aşçı, Y. ve Alican, Y. (2019). “Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde dinleme ve konuşma becerilerinin kazandırılmasına yönelik materyal geliştirme”, Uluslararası Türk Kültürü Sempozyumu (Dil- Tarih- Coğrafya), 252-267.

Aytaçlı, B. (2012). “Durum çalışmasına ayrıntılı bir bakış”, Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 3(1), 1-9.

Benson, P. (2001). Teaching and Researching Autonomy in Language Learning, Longman, London.

Can, T. (2012). “Yabancı Dil Öğretimi Bağlamında Öğrenen Özerkliğinin Sanal Öğrenme Ortamları Yoluyla Desteklenmesi”, Journal of Hasan Ali Yücel Faculty of Education/Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi (HAYEF), 9(1).

Coşkun, İ. (2021). “Dil Öğretimi”, M. Yılmaz (Ed.). Yeni Gelişmeler Işığında Türkçe Öğretimi, (5. Baskı), 1-16, Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara.

Demir, A. (2013). “Yabancı Dil Eğitimde Temel Dil Becerileri”, Şahin, Y. (Ed.). Farklı Boyutlarıyla Yabancı Dil Öğrenimi ve Öğretimi, 117-130, Eğitim Yayınevi, Konya.

Demiral, H., ve Yavuz, Ş. (2016). “Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde ders dışı öğrenme ortamları”, Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama [Journal of Education and Humanities: Theory and Practice], 7 (13), 129-146.

Demirel, Ö. (2021). Yabancı Dil Öğretimi, Pegem Akademi Yayınları, Ankara.

Durmuş, M. (2013). Yabancılara Türkçe Öğretimi (2.baskı), Grafiker yayınları, Ankara.

Durmuşçelebi, M., Bozgeyikli, H ve Çetinkaya, M. (2018). “Lise öğrencilerinin dil öğrenme inançları ve öğrenen özerkliğinin akademik başarı açısından incelenmesi”, OPUS – Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 8(Gençlik Araştırmaları Özel Sayısı), 248-262.

Göçer, A. (2015). “Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Konuşma Becerisinin Kazandırılması”, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 17(2), 21-36.

Göçer, A. (2016). “Türkçe Eğitimde Öğrenen Özerkliği Ve Etkileşimli Sınıf Ortamı Tasarımının Önemi”, Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi, 11(1).

Güneş, F. (2013). “Dil Bilgisi Öğretiminde Yeni Yaklaşımlar”, Journal of Language and Literature, 2(7), 71-92.

Güneş, F. (2021). Türkçe Öğretimi Yaklaşımlar ve Modeller, Pegem Akademi Yayınları, Ankara.

Harmer, J. (2001). The practice of English language teaching, Longman, China.

- Holec, H. (1980). "Learner training: meeting needs in self-directed learning", In Altman, HB. & James, C.V. (eds.) Foreign Language Learning: meeting individual needs Oxford: Pergamon.
- İnal, S. (2018). "Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Şarkıların Önemi ve Seçimi", M. Durmuş ve A. Okur (Ed.). Yabancılara Türkçe Öğretimi El Kitabı, (2. Baskı), 417-428, Grafiker Yayınları, Ankara.
- Özkan, U. B. (2019). Eğitim bilimleri araştırmaları için doküman inceleme yöntemi (5. Baskı), Pegem Akademi, Ankara.
- Özmen, C., Güven, E. ve Dürer, Z.S. (2017). "Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde konuşma becerisi: Sesletime yönelik bir uygulama ve etkinlik önerisi", Turkish Studies, 12 (28), 593-634.
- Karababa, Z.C. ve Karagül, S. (2013). "Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenlere Yönelik Gereksinim Çözümlemesi", Eğitim ve Bilim, 38(170), 365-376.
- Karatay, H. ve Kartallıoğlu, N. (2016). "Yabancı dil olarak Türkçe öğrenme tutumu ile dil becerileri edimi arasındaki ilişki", Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 16(4), 203-214.
- Karçiç, A. ve Çetin, M. (2015). "Yabancı dil Türkçe öğreniminde konuşma becerisinin gelişimini engelleyen kaygılar üzerine (Bosna Hersek Örneğinde)", Electronic Turkish Studies, 10(11), 971-986.
- Kurt, B. ve Demir, N. (2016). "Gagauz Öğrencilerin Türkiye Türkçesi Konuşma Becerisinin Değerlendirilmesi", Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 14(2), 69-88.
- Nurlu, M. (2019). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi- Görüşler, Projeler, Etkinlikler, Öneriler, KalemKitap Yayıncılık, Ankara.
- Sallabaş, M. E. (2012). "Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin konuşma kaygılarının değerlendirilmesi", Electronic Turkish Studies, 7(3), 2199-2218.
- Sarıkaya, M. (2017). "İletişim", A. Akçay ve S. Baskın (Ed.). Etkinliklerle Hafta Hafta Konuşma Eğitimi, 1-24, Anı Yayıncılık, Ankara.
- Şahin, Y. (2013). Farklı Boyutlarıyla Yabancı Dil Öğrenimi ve Öğretimi, Eğitim Yayınevi, Konya.
- Şengül, K. (2021). "Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde etkinlik tasarımı", Ülker, Ş. (Ed.). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi (2. baskı), 137-163, Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara.
- Uçgun, D. (2007). "Konuşma eğitimini etkileyen faktörler", Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 22(1), 59-67.
- Ushida, E. (2005). "The Role of Students' Attitudes and Motivation in Second Language Learning in Online Language Courses", CALICO Journal, 23 (1), 49-78.
- Yıldız, Ü. (2015). "An Investigation into European Learners' Needs with Regards to Turkish as a Foreign Language", Anthropologist, 19(3), 585 - 596.